

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER en J. BOETJE - Medewerkers: Mr L. A. Donker, Mr R. Friedman-v. d. Heide, Dr F. Grewel, F. R. de Geus, Dr G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr, Dr A. Querido, Mr B. v. d. Waerden, e.a. Adres Redactie en Administratie: Stadhouderskade 139, Amsterdam-Zuid. Telefoon 98665. Gemeente Giro S 602.

Indrukken van het Congres te Amersfoort

Nu ja, vrienden, dat woord „Congres” is wellicht nog wat te weids voor onze overigens heel belangrijke bijeenkomst, want „Humanitas” verkeert toch nog wel in de metamorfose-periode van stichting naar vereniging. De statuten der laatste zijn nog niet ter goedkeuring op reis naar de Residentie, vanwege de nieuwe normen voor voogdijverenigingen. Niet alle afdelingen hebben op de verenigingsvorm overgeschakeld en een aantal — vriendelijk, zo'n verbloemend woord, nietwaar? — een „aantal”, dat wel zo voortvarend was, weet de weg nog niet in het huishoudelijk reglement of, weet er nog niet goed weg mee Zand er over penningmeester.

Wie van het begin af de landelijke samenkomsten van „Humanitas” heeft bijgevoond, moet het ditmaal toch wel als een openbaring hebben ondergaan, dat zich in de hoofden en harten der strijders en werkers voor ons doel en streven, in de ontwikkeling van het werk van „Humanitas”, een evolutie voltrekt, welke zich op dit Congres onmiskenbaar manifesteerde. Voor we deze bewering bewijzen, moeten we pogen U een indruk te geven van de omgeving, van de sfeer, waarin de congressisten ditmaal werden opgenomen en waarin het zo behaaglijk was en zo inspirend tegelijk, waarin de „Humanitas”-band zijn bestaan op een wel heel aangename wijze deed gevoelen.

Is de sfeer, waarin iets wordt beleefd, een mysterieus weefsel van allerlei min of meer subtiële factoren, de sfeer in de Internationale School voor Wijsbegeerte ontleende haar intimiteit en bezonkenheid, haar openhartigheid, haar somwijlen bruisende vitaliteit en haar humor en gulle lach, maar niet minder haar diepe ernst, voor een niet gering deel aan het sobere en toch indruk-makende houten gebouw, van binnen en van buiten even kraakhelder als eenvoudig, dat daar lag in een omgeving van zon-ovorgoten velden met wuivende goudblonde grashalmen en zachtgeurende dennengroepen, waar, tussen de steile stammen dóór, andere velden in de zon blonken, terwijl het verdere verschiep werd afgeschermd door blauwende bossen.

Was het wonder, dat de menigte van bijna tachtig mannen en vrouwen, in de pauze uitzwermd, zich splitste tot groepjes van enkelen en dan bedachtzaam voortschreed in vredige kout of zich neervlijde op een lokkende plek?

*„Ik zal de halmen niet meer zien
noch binden ooit de volle schoven
maar doe mij in den oogst geloven
waarvoor ik dien”. A. Roland Holst.*

De eerste algemene bijeenkomsten, waar, van een dertig tot veertig afgevaardigden, er enigen spraken over de moeilijkheden, die zij hadden bij het „maatschappelijk werk”, dat zij toen deden, raad vroegen voor „bepaalde” gevallen en verkregen, waren zeker voor deze pioniers en voor „Humanitas” belangrijk. Daarna namen lezingen en inleidingen een ruime plaats in en deze scholing was toen nodig en goed, maar deze scholing zal geleidelijk meer naar de afdelingen of naar de nu komende provinciale federaties moeten verhuizen, want de behoefte aan méér tijd voor gedachtenwisseling over organisatorische kwesties is groeiende, terwijl het Congres dan aan een enkele inleiding over een brandend vraagstuk de volle aandacht kan schenken. Hand-

leidinkjes voor onderdelen van het werk zullen nu voorlichting aan belanghebbenden, aan afdelingsbesturen en hun medewerk(st)ers moeten gaan geven. De tijd van de opbouw der secties,

plaatselijk en landelijk, is aangebroken.

Er is evolutie te ontwaren en nog wel een zo snelle, dat het een probleem op zichzelf is voor de afdelingen en het centraal bestuur, of er een weg te vinden is om het aantal leden in dat zelfde tempo op te voeren, de financiële bronnen naar de stijgende behoeften milder te doen vloeien en nieuwe aan te boren ...

Het is de verdienste van de heer Meijer de Vries, die ons in een klare en welsprekende rede een uitgebreid werkprogram van direct aan te pakken en indirect te bevorderen arbeid heeft voorgehouden, ons te hebben losgerukt uit de alledaagse sfeer van klein werk, dat, hoe nuttig op zich zelf, toch gezien en gewaardeerd moet worden tegen de wijde horizon der toekomst, welke altijd inspirerend onze daadkracht beïnvloedt. Dat deed ook onze voorzitter In 't Veld, toen hij ons wist te doordringen van de noodzakelijkheid van deze arbeid, toen hij ons voorhield, dat de politieke strijd voor lotsverbetering der massa nu in een stadium is gekomen, waarin het steeds moeilijker zal blijken de massa te grijpen, omdat de sprekende misstanden, welke om bestrijding schreeuwden, geleidelijk aan verdwenen zijn, omdat het nu gaat om vrijwat ingewikkelder problemen dan vroeger. Het zal daarom thans meer dan ooit gaan om het individu, om het gezin, om de geestelijke en morele hulp van mens tot mens. Vroeger had de politieke strijd veel de waarde van een levensbeschouwing. Nu komt men tot de ontdekking, dat dit niet meer het geval is. Daarom

De geschiedenis van de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming 1899-1947

door mr J. Overwater

Het is niet gemakkelijk voor iemand, die voorzitter is van een organisatie, de geschiedenis van diezelfde organisatie te schrijven. Het gevaar van gemis aan objectiviteit dreigt altijd, vooral, wanneer de schrijver sterk is betrokken bij de geschiedenis en meerdere malen partij koos. Voor mr Overwater dreigde dit gevaar, voor de schrijver dezer beoordeling dreigt dit gevaar evenzeer.

Wanneer mr Overwater in zijn boekje van 69 pagina's, spreekt over de jongeren, wier critiek niet altijd op prijs werd gesteld, dan vrees ik, dat ik ook heb gehoord tot die jongeren.

Naar mijn gevoelen is de huidige voorzitter van de Nationale Federatie de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming, er in geslaagd, een beoordeling te geven van de ontwikkeling van de Nederlandse Bond, die getuigt van een grote mogelijkheid van objectiviteit. De schrijver heeft niet verzuimd critiek uit te oefenen, waar die geleverd moest worden en ik heb weer gedacht aan al die vergaderingen van de Nederlandse Bond, die ik mocht bijwonen en waar het, mr Overwater getuigt er van, wel eens geducht kon stormen.

In de loop der jaren hebben we dikwijls critiek op de Bond uitgeoefend en toch, de Bond is onmisbaar en achteraf gezien, heeft de Bond toch nuttige arbeid verricht.

In de slotbeschouwing wijst mr Overwater op de wijziging, die de bond na de bevrijding heeft ondergaan. „Het grote werk” — zo schrijft hij — „was volbracht: één grote federatieve organisatie zou voortaan de gehele bijzondere jeugdzorg vertegenwoordigen op grondslag van het beginsel van vrijwillige samenwerking tot gemeenschappelijk aanvaarde taken. De regering steunde de Federatie met een belangrijke subsidie voor het Nationaal Bureau en wees gedelegeerden in het bestuur aan. De vooruitstrevende jongeren

vonden de hun toekomstige plaats in het geheel en het is te hopen, dat zij, als zij op hun beurt eenmaal zijn gaan behoren tot de ouderen, toegankelijk zullen blijven voor de vooruitstrevende gedachten der dan jongeren, en dat op die wijze de natuurlijke verjonging, die levensvoorwaarde is voor de kinderbescherming, zonder grote wrijving zal worden gewonnen.

De voormalige Nederlandse Bond tot Kinderbescherming heeft gedurende bijna vijftig jaar de kinderbescherming gediend en haar belangen naar zijn beste weten behartigd. Hij is de wegbereider geweest en heeft zijn best gedaan zich telkens aan te passen aan de eisen van de tijd. Wij hebben gezien, dat de Bond hierin niet steeds voldoende is geslaagd, in het bijzonder toen hij de stormachtig voortschrijdende ontwikkeling der denkbeelden in de laatste twintig jaren niet heeft kunnen bijhouden. De Bond is bevreesd geweest, de verdenking op zich te laden, dat hij wilde heersen over de autonome aangesloten instellingen. Hij heeft niet voldoende kunnen inzien, dat heersen en gezag hebben lang geen synoniemen zijn en dat het slechts een kwestie van beleid is, dat instellingen en groepen van instellingen zich vrijwillig scharen onder een gezag, dat in zich zelf geen doel ziet, doch bezielde wordt door de eis allen te dienen, een gezag, dat uit zich zelf niet ontstaat, doch geboren wordt uit de vrijwillige toetreding der deelgenoten.

Alleen op deze grondslag zal de nieuwe Federatie gezag kunnen hebben over haar leden en kan zij de gehele kinderbescherming tot groot nut zijn.”

De schrijver van dit artikel behoort niet meer tot de jongeren, maar met mr Overwater wil hij gaarne getuigen, dat alleen botsing van opvattingen er aan kan medewerken, dat de Nationale Federatie haar taak op de juiste wijze zal verrichten.

Het boekje van mr Overwater, dat te bestellen is bij de Nationale Federatie, de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming, Stadhouderslaan 146 te 's-Gravenhage (prijs f 1,50), bevelen we gaarne in de belangstelling aan en de samensteller zij een woord van hulde gebracht.

P. C. F.

Vervolg van pag. 1

moet ons maatschappelijk werk, willen wij slagen, zo besloot onze voorzitter, een levensbeschouwing tot achtergrond hebben.

De oppositie tegen de richtlijnen der samenwerking met het Humanistisch Verbond stelde een afgedane zaak weer op losse schreeven. Een en ander gaf echter prof. Mennicke, onze even voortreffelijke gastheer als beminlijke gast, de gelegenheid het Congres een sociaal-psychologische verklaring te geven van de moeilijkheden, die wij ondervinden bij de propaganda voor ons werk onder de buitenkerkelijken.

De Katholieken, de Protestants-Christelijken hebben ieder hun groepsgeest. Die hebben de buitenkerkelijken ook, zei prof. Mennicke, maar zij zijn het zich voor het overgrote deel niet bewust. Een deel, dat nagenoeg zonder normen leeft, wel het minst. Een ander deel is bezig zich in het Humanistisch Verbond een levensbeschouwing op brede basis te vormen. De kritische geest, welke het kenmerk is van de buitenkerkelijken, maakt, dat zij zich minder gemakkelijk plaatsen onder een van bovenaf geformuleerde levensbeschouwing, maar op de duur zullen zich ook daar een of meer levensbeschouwingen kristalliseren. Deze groepsgeest, aldus de Professor, leeft sterk in dit gezelschap en men is er zich terdege van bewust, dat blijkt uit het enthousiasme, waarmee het zich geeft aan het maatschappelijk werk. Het bevorderen en het bewuster maken van deze groepsgeest onder de buitenkerkelijken zal mede uw taak zijn.

Wij kunnen ons voorstellen, dat de mogelijkheid er is, dat deze groepsgeest zich in meerdere levensbe-

schouwingen gaat kristalliseren. Het is dan de taak van „Humanitas” met iedere groep contact te onderhouden voor het welslagen van het maatschappelijk werk, maar dan kunnen we ook zonder enig bezwaar beginnen met de samenwerking te regelen met de thans enig bestaande groep, het Humanistisch Verbond, als wij maar open blijven voor al die buitenkerkelijken, die daar buiten staan.

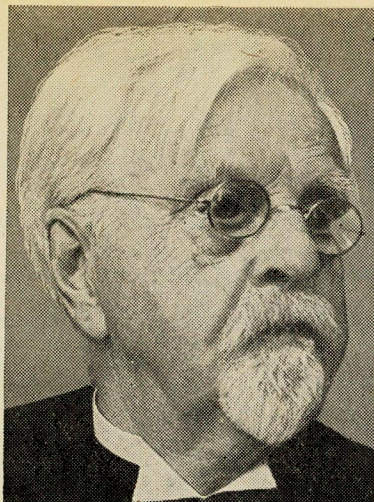
De rede van de heer Meijer de Vries gaf een twaalf-tal onzer aanleiding om opmerkingen te maken en vragen te stellen, welke de inleider met verve beantwoordde. De dichtregels van A. Roland Holst, waarmee de inleider eindigde, geven wel treffend de geest weer, waarin wij ons werk willen verrichten.

Toen de voorzitter in zijn sluitingswoord vaststelde, dat het een goed congres was geweest, dat de wijze, waarop de vraagstukken waren behandeld en de discussies op hoog peil hadden gestaan, was iedereen dat met hem eens. Vanaf het begin heerste er een waarlijk vriendschappelijke geest, welke ook het genieten van de uitstekende gemeenschappelijke maaltijd tot één der hoogtepunten maakte en als we nu eindigen, dan wil dat volstrekt niet zeggen, dat er niet nog veel meer te vertellen zou zijn. Dat zal een ander, meer zakelijk verslag wel doen.

Tenslotte toch nog even een woord van welgemeende dank aan de ontvangende afdeling Amersfoort en aan onze pleegouders en verder aan wie zich voorbijgegaan mocht voelen!

Zou het Centraal Bestuur alvast maar niet een afspraak maken met de Professor voor ons zomercongres in 1950?

VI.

IN MEMORIAM

Mr. G. T. J. DE JONGH

Het is nog maar heel kort geleden, dat ik de zo bekende oud-kinderrechter mr. G. T. J. de Jongh ontmoette.

Op 18 Mei j.l. troffen we elkaar bij de viering van het 75-jarig bestaan van „Zandbergen”. Met enkele anderen gingen we gezamenlijk met de trein terug en in de trein hebben we nog uitvoerig met elkaar zitten praten. In Bussum stapte hij uit en na zijn vertrek constateerden wij, Amsterdammers: „Wat is deze 88-jarige nog vitaal.”

Naar Zeeland zou hij gaan en natuurlijk bracht hij ook weer een bezoek aan Friesland, waar hij was geboren en zijn jeugd jaren had doorgebracht. In het Fries vertelde hij mij nog van zijn jeugd en van de verhoudingen, onder welke hij was opgegroeid. Samen vierden we elk jaar onze verjaardag en nog dit jaar ontving ik op mijn verjaardag, die ook de zijne was, een gelukwens.

Nu zie ik in „Het Vrije Volk”, dat deze vurige strijder voor de kinderbescherming is overleden.

Een man van betekenis was mr. De Jongh. Eerst rechter in Winschoten, later in Rotterdam en weer later in Amsterdam bracht zijn grote sociale bewogenheid hem naar de kinderbescherming en de reclasering. Altijd is hij geweest de sterk progressieve figuur. Heel wat nieuwe denkbeelden hebben hun ontstaan te danken aan deze fel-bewogene. De tehuizen met beperkte vrijheid, de kampen voor de sociaal-labiele jeugd, De Jongh gaf er de stoot aan.

Zodra er een kinderrechter moest worden benoemd, het sprak wel vanzelf, dat De Jongh het werd. Hij was toen al 61 jaar oud, maar met jeugdig vuur wierp hij zich op die taak en als de kinderrechtspraak in Nederland betekenis heeft gekregen, dan is het mede voor een groot deel te danken aan deze eerste Amsterdamse kinderrechter. Naast hem moet dan worden genoemd de eerste Rotterdamse kinderrechter, mr. H. de Bie.

Een geharnast strijder was De Jongh. Wie met hem de degen kruiste, moest weten, dat hij een uiterst bekwaam tegenstander tegenover zich vond.

Met zijn talrijke artikelen, met zijn boeken is De Jongh meer dan iemand anders de man geweest, die de kinderrechtspraak wist te populariseren.

Fel bewogen, sterk emotioneel, een democraat in hart en nieren, dat was mr. De Jongh. Hij was jurist door zijn opleiding, hij was rechter, maar hij was meer dan dat, hij was sociaal-paedagoog. Hij richtte zich rechtstreeks tot het volk, hij verstond het volk en hij bezat dat grote gevoel voor humor, dat hem in Amsterdam als kinderrechter volkomen deed slagen.

Toornen kon hij. Wie zich herinnert de bezuini-

gingswoede van voor de tweede wereldoorlog, wie nog weet heeft aan het rapport Welter, zal zich kunnen indenken, dat De Jongh, die de kinderbescherming in gevaar zag komen, heftig in verzet kwam.

De overledene was een man, die in velerlei opzicht het initiatief nam. In zeker opzicht heeft hij mede voorbereid de geboorte van „Humanitas”. Het was De Jongh, die indertijd op mij een beroep deed om te bevorderen, dat de moderne arbeidersbeweging zich zou gaan interesseren voor de kinderbescherming. Deze Amsterdamse kinderrechter gevoelde de behoefte aan gezinsvoogden, die de Amsterdamse arbeidersklasse en de noden van die klasse verstonden. Het was mede op zijn aandringen, dat ontstond de vereniging van modern georganiseerde gezinsvoogden, welke vereniging de voorloper was van „Humanitas”.

Sterk bewogen, sterk emotioneel was De Jongh. Het spreekt vanzelf, dat er soms botsingen ontstonden en de schrijver van dit artikel heeft en in „Het Volk” en in het vroeger bestaande tijdschrift „Reclassering” nog al eens met hem de degen gekruist, maar eensluidend was het oordeel, ook van degenen, die het met deze pionier van de kinderrechtspraak niet altijd eens waren — De Jongh is voor de Nederlandse kinderbescherming en voor de kinderrechtspraak van onschatbare betekenis geweest.

Vitaal was hij, zijn einde hadden we niet zo spoedig verwacht. 88 jaar was hij geworden op 25 Maart. Nog midden stond hij in het werk. Hij heeft veel mogen doen en veel mogen bereiken. De zorgen bleven hem niet gespaard. Wie hem kende, wist, hoe hij vocht met zijn zo sterk verminderend gezichtsvermogen en hoe hij, ondanks alle moeilijkheden, bleef, de optimist, die altijd weer het nieuwe zocht en zag.

We gedenken hem in eerbied.

Amsterdam 25 Juni 1949.

P. C. FABER.

MEDEDELING

In verband met de vacantielijd zal het volgende nummer van ons orgaan, dus het Augustusnummer, gecombineerd worden met dat van September. Dit gecombineerde Augustus-September-nummer zal dan in begin September verschijnen.

REDACTIE

ONZE LOTERIJ

De definitieve trekkingsdag — 31 Augustus — nadert thans met rasse schreden.

Zijn in alle afdelingen de loten nu verkocht? Men dient er wel rekening mee te houden dat uiterlijk 20 Augustus de totale afrekening bij ons moet binnen zijn en de eventueel overgebleven loten ingeleverd, (dat is er toch niet één?!)

Voor niet ingeleverde en/of niet afgerekende loten kan het Centraal Bureau geen verantwoordelijkheid aanvaarden. Deze komen voor rekening van de afdeling of individuele afnemers(sters).

Nog even dus een schepje er op vrienden en vrienden. De trekkingslijsten, welke wij direct na 31 Augustus zullen rondzenden, dienen alle prijzen te vermelden welke beschikbaar zijn als kans voor alle verkochte en afgerekende loten. Want hoe meer verkochte loten hoe meer prijzen, maar ook en vooral... hoe groter het aantal kinderen dat we bij de aanvang van ons voogdijwerk, in gezinnen kunnen plaatsen. Daarom tot de laatste dag:

*Humanitas-vrienden, allen werken zij
Voor de grote „Humanitas”-loterij.*

Individuele en groepsriminaliteit

(Vervolg)

In een tweetal artikelen heb ik gepoogd enig inzicht te geven in de individuele en in de groepsmisdaad en in de problemen die er direct mee samenhangen. (Zie Febr.- en Maartnummer.)

Ik ben er mij van bewust, dat het niet meer is geweest dan een oppervlakkige beschouwing, waarbij bijv. de gehele problematiek van het historisch gegroeide wantrouwen is terzijde gelaten.

De individuele misdaad hangt veelal samen met milieu, opvoeding en aanleg en van dit samenspel zijn misdaad en misdadiger veelal resultaten.

In dit verband zij terloops gewezen op de grote betekenis van het maatschappelijk werk, gezinswerk, jeugdwerk enz. (vooral het werk onder de massa-jeugd mag hier met nadruk genoemd worden) en de geweldige taak die hierin ook voor Humanitas is weggelegd. Daarbij even een ding terloops. Dit werk moet doordrongen zijn van een humanistische geest, d.w.z. men zoekt er de medemens en niet zichzelf in. Ieder die zichzelf betrapt op een egocentrische beoordeling dient zich te corrigeren of er een eind aan te maken.

In het vervolg zullen we ons met de groepsriminaliteit bezig houden.

Wij stelden, dat bij de misdaad, die resulteert in de impuls van de groep, de typische kenmerken van de individuele misdadiger ontbreken. Het zijn als regel gewone mensen zonder bijzondere afwijkingen in aanleg en/of maatschappelijke omgeving. Wij legden voorts verband tussen de geest van de onderneming (teamgeest) die weer correleert met arbeidsverhoudingen en productiviteit.

Goederenschaarste en ruime werkgelegenheid bevorderen de criminaliteit; ook de gifhandel dient er toe gerekend te worden.

Dit verband lijkt onbetwistbaar, want nu de arbeidsmarkt verschaalt nemen de fabrieksdelicten af. Een gunstige ontwikkeling, maar ons optimisme wordt meteen getemperd door het feit, dat deze veranderde houding resulteert uit de materiële noodzaak; vrees voor ontslag, omdat het ontslagwapen makkelijker gehanteerd wordt; en zij wortelt niet in verbeterde morele inzichten.

Kwam zij voort uit de overtuiging, dat diefstal bijv. in strijd is met de eer van de arbeid; dat er onderlinge verhoudingen tussen werkgevers en arbeiders door vertroebeld worden enz., dan zou het aspect veel gunstiger zijn.

Bezien we nu op welke wijze de na-oorlogse ondernemers het probleem van de fabrieksdiefstallen aangepakt hebben, dan valt daarbij dadelijk op de psychische argeloosheid waarmee vaak te werk werd gegaan. De methoden zijn kenmerkend voor de ondernemer, die slechts met economische maatstaven weet te meten.

Ruwweg kan men onderscheiden dat:

- a. bij diefstallen van geringe omvang een waarschuwing wordt gegeven;
- b. tot schorsing besloten wordt indien de omvang groter is;
- c. bij wat ernstiger delicten het ontslagwapen gehanteerd wordt en
- d. ingeval van diefstal van wat grotere omvang aangifte volgt.

Let wel, dat dit een zeer grove onderscheiding is, die van onderneming tot onderneming vaak wisselt. Er zijn werkgevers, die bij het geringste vergrijp ontslaan of aangifte doen bij de politie; anderen komen er pas toe indien de daad door zijn omvang als ernstig kan worden gekwalificeerd en sommigen

pogen zich dan ook nog geldelijk schadeloos te stellen en nemen daarmee genoegen.

Een directeur van een niet onbelangrijk bedrijf zei mij eens: „Wekelijks wordt hier 300 tot 400 kg goederen gestolen. Door middel van fouilleren probeer ik terug te halen wat ik kan, maar genoemd kwantum blijft aan de strijkstok hangen. Als ik er de politie in haal, dan staakt mijn personeel. Ik moet produceren en het verlies neem ik op de koop toe”. Anderen willen met de politie niets te maken hebben, omdat er zo'n soesah aan vastzit.

Tegen de onderscheidingen a.d. valt heel wat in te brengen; hier bepalen we ons tot enkele opmerkingen.

Ontslag zonder meer is sociaal onverantwoord. Vooral bij ruime arbeidsmarkt slaagt de betrokkene er gemakkelijk in een andere werkgever te vinden en kan met zijn praktijken rustig verder gaan.

Ik heb tal van jongeren ontmoet, die verscheidene keren wegens diefstal ontslagen waren, van kwaad tot erger kwamen en tenslotte door de politie gesnapt werden doordat ze ook buiten de fabriek hun geluk beproefden of een werkgever troffen die wel aangifte deed.

De maatstaf van de omvang van het delict is lang niet altijd de juiste, want een delict als onder a kan ernstiger achtergronden hebben dan onder d. In het eerste geval kan ingrijpen een gebiedende eis zijn zowel voor bestuurder als voor de gemeenschap; in het tweede geval kan het soms jammer zijn, dat geen andere weg kon worden bewandeld. Tenslotte schuilt in deze gehele gang van zaken sociaal-psychologisch gezien een ernstig gevaar, omdat de opvatting gevoed wordt, dat men zich in de onderneming meer kan veroorloven dan in de maatschappij. Zo kan een dualistische moraal ontstaan, die vooral op de jongeren een hoogst ongunstige invloed zal hebben.

De vrees voor straf en aan openbare schande te worden prijsgegeven, verliest een belangrijk deel van zijn preventieve werking.

Deze bezwaren gelden, naar het mij wil voorkomen, in het algemeen en zij dienen bij een eventuele bespreking van het vraagstuk van de fabrieksrechtsspraak, een punt van overweging uit te maken.

Straf en reclassering in het bedrijf.

Er is een vorm van fabrieksrechtsspraak denkbaar en in de praktijk hebben er zich enkele ontwikkeld, die niet mank gaan aan de bezwaren die boven ontwikkeld werden.

Dr N. Muller wees er in het Maartnummer 1947 van het maandblad voor Berechting en Reclassering op, dat er bij de P.T.T. voor de oorlog een commissie voor sociale bijstand en reclassering heeft bestaan.

Een instantie, die de directie van advies diende omtrent de mogelijkheid van herplaatsing van wegens gedragfouten ontslagen ambtenaren.

Het werk van deze commissie getuigde van een hoge opvatting en praktische kijk bij directie en personeel.

Bij de adviezen werd in hoge mate rekening gehouden met persoonlijke en bedrijfsbelangen, waarbij ernstig werd overwogen, of op grond van het bedrijfsbelang een wederaanstelling — zij het in een andere functie, verantwoord was.

Dr N. M. betoogt dan verder:

„Maar reeds aanstonds zou de volgende werkwijze overgenomen kunnen worden. Het personeel besluit mede te werken tegen de diefstal, die het personeel schandvlekt en het bedrijf schaadt en het geeft voortaan de diefstallen, waarvan het kennis krijgt, bij

de directie aan. De directie verbindt zich op deze wijze tot haar gekomen misdrijven niet bij de politie aan te geven zonder overleg met de commissie als hierboven bedoeld. Natuurlijk is het voor een collega moeilijk, om een collega die steelt, bij de directie aan te geven als men weet, dat daarop de gevangenis zal volgen. Maar aangifte, die zou meebrengen dat over dat geval de commissie van advies wordt geraadpleegt — alles nader uit te werken en te regelen — zou zeer goed in overeenstemming kunnen zijn met de eis van goede collegialiteit. En voor de directie zou deze werkwijze aanvaardbaar zijn omdat zij aanvankelijk slechts diefstallen zou betreffen, die anders waar-schijnlijk niet ontdekt zouden zijn.

Een latere, verdere uitgroei van deze werkwijze mag gehoopt worden. Het personeel **moet** van elkaar zien en van elkaar horen wie er steelt. Men werkt dagelijks naast elkaar, maar nooit wordt er onder de bestaande „omstandigheden aangifte gedaan”. En verder:

„Zou dit systeem zich tot 100% efficiency ontwikkelen, dan zou het justitieel ingrijpen grotendeels uitgeschakeld worden en het bedrijf zou zich zelf gesaneerd hebben”.

Uit eigen ervaring is mij bekend, dat enkele bedrijven uit de kern diefstalcommissies vormden; anderen kennen commissies van straf en ontslag.

Van de eerste commissie is mij bekend, dat ze op zich namen, er op te letten of en wie er stelen en bij voorbereiding de plannen te vrijdelen. Onder elkaar weten de arbeiders als regel wel, wie de dieven zijn, maar uit een oogpunt van verkeerde solidariteit en omdat ze een ander de gevangenis niet gunnen, verklappen ze elkaar niet.

Doet zich een geval van diefstal voor, dan is de procedure als volgt: De bedrijfsleider schorst de betrokkenen. Een onderzoek wordt ingesteld — eventueel met medewerking van een reclasseringsambtenaar — naar het milieu, aard en gedrag van de betrokkene, de band die ze hebben met het bedrijf en de motieven die tot de daad aanleiding waren. Op grond daarvan wordt besloten tot handhaving of ontslag.

Bij de commissie van straf en ontslag is de procedure vaak zo, dat de directie maatregelen neemt, die dan aan het oordeel van de commissie worden onderworpen, waarbij de directie zich neerlegt.

Wordt de handhaving besloten, dan wordt de betrokkene door de commissie onderhouden; eventueel worden hem voorwaarden opgelegd waaraan hij zich dient te onderwerpen en wordt hij onder controle van de commissie gesteld.

Onafhankelijk van een strafrechterlijke vervolging kan op deze wijze veel kwaad voor mens en gemeenschap voorkomen worden.

Zoals reeds eerder is geschreven hebben vooral jeugdige bedrivers van diefstal in het geheel geen besef van schuld. Zij voelen zich verongelijkt, omdat ze gestraft worden, voor een daad of daden, die ook anderen begaan en ze beschouwen zichzelf als wan-buffers.

Vaak zijn de achtergronden gunstig (wat betreft het milieu en alg. gedrag) en ontslag betekent: uit de groep te worden gestoten, hetgeen als een ernstige straf beleefd wordt, makkelijk ressentimenten wekt en een negatieve instelling versterkt.

En alweer geldt hier voor de diefstalcommissies: de arbeidsverhoudingen moeten vrij gunstig zijn, zoals uit voorgaande artikelen wel gebleken is.

Vrees voor straf:

De vrees voor straf blijft onder deze regelingen een belangrijk element, want indien deze ook maar een deel van zijn preventieve werking verliest, dan raken we in het drijfzand. Extreem spreken de gevolgen bij het wegvallen van vrees voor straf, in de

gedragingen van leiders en bewakers van concentratiekampen.

Zwarte lijsten:

Soms wordt aambevolen, dat de werkgevers zwarte lijsten zullen aanleggen voor degenen die wegens diefstal e.d. werden ontslagen.

Degenen die daarop voorkomen zouden dan voor langere of kortere tijd voor werk uitgeschakeld worden.

Zonder in te gaan op het misbruik, dat uit dergelijke lijsten zou kunnen voortvloeien, wil het mij voorkomen, dat dit sociaal niet verantwoord is. Zij die zich misdragen hebben, moeten, nadat bepaalde maatregelen zijn ondernomen, opnieuw hun kans krijgen om in de groep, i. c. de arbeidersgemeenschap te worden opgenomen, daar anders de gemeenschap met het ridicu blijft zitten en elk pogen tot sociale aanpassing zou voor kortere of langere tijd onmogelijk zijn.

Opvoeding:

Wil men het kwaad evenwel in zijn wortels raken, dan dient niets gedaan of nagelaten te worden uit vrees voor straf, doch in het besef dat misdrijven van leden van een groep, schade berokkenen aan de arbeidseer. Versterking van het normbesef is derhalve een van de belangrijkste middelen om het kwaad te overwinnen.

Allerlei problemen hangen hiermee samen: wantrouwen, teamgeest enz. Door middel van voorlichting in woord en geschrift kan en wordt de arbeiders op deze problemen gewezen en velen die de ogen geopend zijn zeggen nu: handen af van dat goed, want de adel van de arbeid is meer waard dan een klein persoonlijk voordeel.

A. J. LOPPERSUM

MIDDELOO

Opleidingscursus sociale jeugdzorg

Koningin Wilhelminalaan 1 — Amersfoort

Uit het prospectus nemen wij over:

Deze cursus stelt zich ten doel: de cursisten op te leiden voor jeugdleid(st)ers in inrichtingen, zowel kampen, tehuizen, als gestichten, volkshogeschool, jeugherberg en voor clubwerk in het algemeen.

De cursus geeft, naast de vereiste opleiding voor het B-diploma Kinderbescherming, een uitgebreide praktische scholing, zowel op cultureel als op huishoudelijk gebied.

Voorts worden lezingen van velerlei aard ingelast, te weten over folklore, dierenverzorging, med. paed. bureau's, enz.

Bij de toelating zal in de eerste plaats worden gelet op de geschiktheid en animo voor het werk. Een middelbare schoolopleiding of een daarmede gelijkstaande algemene ontwikkeling is gewenst. Een commissie beslist na onderzoek over het toelaten. Cursusduur 1 jaar (van begin September tot begin Juli). Leeftijd: 20 jaar en ouder.

Lesgeld: f 1200,— per jaar inclusief internaat; betaling per kwartaal vooruit. Voor een beperkt aantal cursisten is reductie onder bepaalde voorwaarden mogelijk.

Het examen wordt afgenomen door de docenten, onder auspiciën van de Nationale Federatie de Nederlandse Bond tot Kinderbescherming, terwijl een Rijksgecommiteerde aanwezig is.

Het „Middeloo"-diploma (w.o. B-diploma Kinderbescherming) wordt eerst verstrekt, wanneer na de opleiding, een jaar bevestigend praktisch is gewerkt in een door de Nationale Federatie erkende instelling. Het diploma wordt door genoemde instantie erkend.

Voor aanmeldingen en inlichtingen kan men zich wenden tot het bovengenoemde adres der school.

OVER FABRIEK SARBEIDSTERS

H. C. Kolkmeijer: *Fabrieksarbeiders*.
Uitgave N.V. De Arbeiderspers, Amsterdam 1947.

Het is een belangrijke poging, die in dit boekje door mejuffrouw Kolkmeijer wordt ondernomen. Als lerares in kinderverzorging en opvoeding heeft zij zich tot een aantal directies van bedrijven in de Zaanstreek gewend met het verzoek in de bedrijven gedurende fabriekstijd les te mogen geven. Uit het contact, dat hierbij met de meisjes ontstond, heeft zij getracht gegevens te verkrijgen ten einde tot een beter begrip van deze volksgroep te komen met de bedoeling richtlijnen te vinden om de positie van deze meisjes in fabriek en maatschappij te verbeteren. Zij wil daartoe aantonen, dat het bedrijf een vormende invloed op het fabrieksmeisje heeft, alsmede wat het bedrijf voor het fabrieksmeisje kan doen.

Mej. Kolkmeijer wijst er met nadruk op, dat men niet van het fabrieksmeisje kan spreken. De studie beperkt zich tot die groep fabrieksmeisjes, die uit disharmonische gezinnen komen en daardoor moeilijkheden veroorzaken. En daarin vallen twee groepen te onderscheiden: zij die graag naar een fabriek gaan, en zij die min of meer gedwongen zijn in een fabriek te gaan arbeiden. Wat de eerste groep betreft, hier spelen factoren een rol als: hoger loon, meer vrijheid, omgang met andere meisjes en niet behoeven te werken als dienstbode in een omgeving, waar ze zich vreemd blijft voelen. Velen van hen worden teleurgesteld in hun verwachtingen en kunnen na kortere of langere tijd tot de tweede groep gerekend worden. Voor de hardheid van het dagelijks bestaan en voor de situatie in het gezin (met kinderen zoet houden, wassen, strijken) zoeken de meisjes vertier in bioscoop, café, dansen en omgang met jongens. De man staat in het middelpunt van hun belangstelling.

Van de onderneming waar de meisjes werken, gaat grote invloed uit. De aard van het bedrijf speelt daarbij een grote rol. Het ene bedrijf werkt meer verruwend dan het andere. Verder is de houding van de leiding van het bedrijf ten opzichte van het vrouwelijk personeel een belangrijke factor. Hier roert de schrijfster een probleem aan, dat van de grootste betekenis moet worden geacht. Enerzijds moet een gezond bedrijf rendabel zijn. Anderzijds echter mag het naar moderne inzichten de mens niet zien als een verlengstuk van de machine. Nog al te weinig weten de bedrijven hier de juiste oplossing te vinden. De grondgedachte van mej. Kolkmeijer is, dat de hoogte van het loon een factor is voor hun zelfrespect. Zonder enige twijfel zal deze factor gewicht in de schaal leggen. Maar in de publicatie van ir Ydo: „Plezier in het werk”, die verscheen na het boekje, dat hier besproken wordt, wordt naar voren gebracht, dat belangrijker dan het loon is de verhouding tot en de waardering van de leiding van het bedrijf, alsmede de waardering van de arbeid door het gezin. Ir Ydo beoogt daarbij, dat voor de vrouwelijke arbeiders de huiselijke omstandigheden nog een grotere rol spelen dan voor de mannen. Waar het meisjes betreft, die uit disharmonische gezinnen komen, zal de tweede factor een geringere plaats innemen en mag de eerstgenoemde stelling van meer betekenis worden geacht. Dat de invloed van de mening van de groep over geleverde prestaties van meer invloed is op geleverde prestaties dan bijv. die van de cheffuffrouw, lijkt juist. De vraag is, of dit echter niet juist een gevolg is van de veelal bestaande verhoudingen in het bedrijf. Nader onderzoek is hier

stellig gewenst. Van groot belang acht ik de opmerking, dat men de vrije-tijdsbesteding van het fabrieksmeisje niet met minachting mag beschouwen, zolang men haar niet wat anders er voor in de plaats biedt.

Welke is nu de invloed, die de onderneming op het fabrieksmeisje heeft. Vier aspecten worden genoemd: wantrouwen, onzekerheid (angst), minderwaardigheidsgevoel en ontevredenheid en onverschilligheid tegenover het werk. Arbeidsvreugd vindt men bij weinigen. Hierbij moet toch de kanttekening worden gemaakt, dat bij een onlangs gehouden enquête in een groot Haags bedrijf 34 % van de meisjes met haar werk tevreden was. Algemene conclusies uit een beperkt materiaal moeten wel tot voorzichtigheid stemmen. En zij zien het huwelijk als een verlossing uit de fabriek. Een ideaalbeeld hebben zij van dit huwelijk niet, doordat zij in de fabriek daar al over gehoord hebben en door wat zij thuis hebben meegemaakt. Deze meisjes leven weinig bewust. Te recht wordt er op gewezen, dat voor al deze meisjes het kardinale punt is dat ze normgevende, normdragende mensen in hun omgeving missen, aan wie ze zich zelf kunnen ontdekken. Ik zou er echter bezwaar tegen willen maken, dat de normloosheid van deze meisjes gelijkgesteld wordt met hun ongodsdienstigheid. Er zijn stellig ongodsdienstige mensen van een sterke geestelijke structuur. Inderdaad ontbreekt het deze meisjes veelal aan richtinggevende normen. Dat de godsdienst geen levende werkelijkheid meer voor hen is, hangt daarmee samen. Maar hoe men hun weer een geestelijke achtergrond kan geven is een probleem, waarin ook de humanistische stroming in ons land gaarne een woord meesprekt.

Mej. Kolkmeijer besluit haar publicatie met een belangrijke beschouwing over de sociaal-paedagogische politiek in het bedrijf. Zij doet daarin waardevolle suggesties, als bijv. 36-urige werkweek tot 15 jaar, verplichte schoolgang in de eerste jaren in fabriekstijd. Dat in het kader van het behandelde onderwerp gepleit wordt voor de noodzaak van een sociale werkster in het bedrijf, behoeft geen betoog. De scholing van deze sociale werksters dient te geschieden door de scholen voor maatschappelijk werk e.d. Wat met dit e.d. bedoeld wordt is ons niet duidelijk, tenzij daarmee bedoeld wordt op de 7de faculteit, die toch alleen bedoeld is voor top-functies. Gezien de noodzakelijke specialisatie, die het werk in het bedrijf maakt, zal naar ons oordeel de opleiding van dit werk moeten geschieden door scholen, die op deze opleiding geheel zijn ingesteld. En dit toch kan alleen van de Scholen voor Maatschappelijk Werk worden gezegd. Ten slotte moge hier als aanvulling op het bovenstaande gewezen worden op de Rotterdamse bijeenkomst in Maart van vorig jaar, waar gesproken is over: Onderwijs en ontspanning voor meisjes, werkzaam in bedrijven. Door mej. M. C. Schouwenaars is daar blijkens het verslag van deze bijeenkomst gesproken over wat gedaan kan worden om de nood van het fabrieksmeisje te lenigen. Mej. Schouwenaars nam het initiatief tot de stichting van de Mater Amabilisschool in Maastricht (Mater Amabilis = beminlijke moeder). Het doel van deze school is, het meisje van haar 17de jaar af op te voeden voor haar as. levensroeping: het moederschap, waarbij in de eerste plaats de beminlijkheid van de vrouw wordt aangekweekt. De school is aangepast aan de concrete moderne-meisjesmentaliteit en houdt rekening met de noden van deze tijd, die volgens mej. Schouwenaars gezien moeten worden in gebrek aan diepgang, gebrek aan ontspanning, gebrek aan

tucht en gebrek aan fijne vrouwelijkheid. Het programma der school omvat een cursus van 3 x 6 maanden, waarbij gedurende 4 uur per week les wordt gegeven. Het eerste jaar wordt besteed aan de persoonlijke levensproblemen van het meisje. Op deze katholieke school wordt daarbij uiteraard grote aandacht gegeven aan de redelijk-religieuze vorming. Daarnaast staat het kind in het centrum van de belangstelling. Als lessen geeft men godsdienst, paedagogiek, vragenbusbehandeling, medische raad, huiselijke sfeer, kinderzorg, koken en naaien. In het tweede en derde jaar wordt deze stof uitgebreid en komt de man, vrouw en het sexuele probleem in het algemeen aan de orde. Naast de gewone lessen wordt ook de nodige aandacht aan de ontspanning besteed. De school wordt door het Rijk gesubsidieerd, terwijl van het lesgeld ad f1,— per week f0,70 door de bedrijven wordt gedragen. Nederland kent thans, nadat op 1 Januari 1947 de eerste Mater Amabilisschool werd geopend, reeds 16 van deze scholen met 1400 leerlingen. Omdat aanvankelijk weinig fabrieksmeisjes de school bezochten, wil men deze thans naar de bedrijven overbrengen. Daarvan heeft Maastricht de primeur. Daar zijn reeds 4 fabrieken, die hun meisjes 4 uur per week vrij geven met behoud van loon om de lessen te volgen.

Op de Rotterdamse bijeenkomst is een plan besproken, dat er als volgt uitziet:

1. Er komt een Centrum, uitgaande van het Nijverheidsonderwijs te Rotterdam, in samenwerking met de Rotterdamse Stichting voor de ongeorganiseerde jeugd.
2. De leiding van het Centrum berust bij een commissie, bestaande uit deskundige personen, werkzaam of betrokken bij jeugdwerk.
3. De doelstelling van het Centrum is het geven van huishoudelijk en karaktervormend onderricht aan en het beoordelen van goede ontspanning voor alle meisjes, werkzaam in bedrijven.

Deze aanvulling wilden we gaarne geven op het boekje van mej. Kolkmeijer, dat we met grote belangstelling laz en in uw aandacht ten eerste aanbevelen. Wij geloven, dat de tijd rijp is om te trachten tot het stichten van scholen als hierboven bedoeld te komen. Bij het opstellen van het leerplan zullen we, bij alle verschil van inzicht die er op het gebied van de zedelijke vorming moge zijn, dankbaar gebruik kunnen maken van de reeds opgedane ervaringen in Maastricht en België, waar men bijv. in Margaretha van Cortona (een tehuis voor meisjes in Antwerpen) met het onderwijs aan grote meisjes volgens didactische beginselen van Decroly waardevolle ervaringen opdoet.

PH. H. VAN PRAAG

THUISFRONT

„Humanitas”

Landelijk appèl!

In September is het een jaar geleden, dat we met onze speciale „Thuisfront”-arbeid zijn begonnen.

Er is zeker aanleiding gezamenlijk met onze besturen te overleggen wat werd bereikt, maar vooral wat ons verder nog te doen staat. De aangevangen demobilisatie enerzijds en het vraagstuk der geestelijke en morele verzorging als belangrijk deel van onze doelstelling ander-

zijds vragen daarbij onze speciale aandacht.

In verband hiermee besloot het bestuur van „Thuisfront-Humanitas” op 8 en 9 October a.s. de besturen van onze afdelingen en correspondentschappen en genodigden uit de kring van de samenwerkende organisaties bijeen te roepen voor een landelijk appèl.

Het ligt in de bedoeling deze bijeenkomst te houden in „De Paasheuvel” te Vierhouten bij Nunspeet. Nadere bijzonderheden over de agenda, inleiders enz., zullen de besturen, zowel van „Thuisfront”-afdelingen als van Vereniging „Humanitas” nog ontvangen.

Wij kondigen hier reeds deze plannen aan, opdat men nu reeds in de afdelingen besluite: op 8 en 9 October zijn we present bij het landelijk appèl van ons „Thuisfront-Humanitas”.

J.B.

Sint-Nicolaas-Boekenpakketten-actie

Uit verschillende berichten van een aantal onzer afdelingen blijkt dat het plan, een boekenpakket ter gelegenheid van het Sint-Nicolaasfeest te zenden, met instemming is ontvangen. Men is daar al met de inzameling van goede boeken begonnen.

„De vacantielijd is wel een bezwaar”, zo schrijft ons

één der bestuurders, „maar we hebben met de eerste oproep toch al succes gehad en enige tientallen prachtboeken ontvangen. Onze actie wordt voortgezet”.

Afdeling Hengelo van de Vereniging „Humanitas” schrijft ons bij de hernieuwde aanvang van het werk ook de boekenpakketten-actie voor de militairen ter hand te zullen nemen.

De eerste resultaten kwamen reeds bij ons binnen als gevolg van onze eerste mededelingen over deze boekeninzameling. Maar aan de minstens 12.000 goede boeken, welke we nodig hebben, zijn we nog lang niet toe. Dit aantal zullen we uiterlijk half September bereikt moeten hebben, willen met Sint-Nicolaas alle bij ons ingeschreven militairen het geschenk ontvangen.

Treft dus uw voorbereidingen, afdelingsbesturen, opdat de boeken tijdig ingezameld worden en gezonden aan ons Centraal Bureau.

Of de boeken welkom zullen zijn?

Hier is het antwoord, niet van ons, maar van een paar militairen zelf:

„Verleden week mocht ik van het Thuisfront-Humanitas een pakket boeken ontvangen, waarvoor ik bij dezen mijn hartelijke dank uitspreek. De boeken waren erg welkom en het is mij een behoefte u mijn compliment te maken over de keuze, die u gedaan hebt. Het was af. Ik heb al eens vaker geschreven over de behoefte aan goede lectuur, die er hier bestaat, maar u vult dit deficit prachtig aan. Het is wel eens moeilijk om bij een kaarslichtje een boek te lezen, maar het is altijd nog beter dan je heil in de kampong te zoeken, want de verveling is vaak de oorzaak van veel narigheid hier. Daarom is het prachtig, dat u probeert om op deze manier de verveling te verdrijven. Ik breng u niet alleen dank, maar alle mensen, die het mogelijk hebben gemaakt dat dergelijke pakketten verzonden worden. Ik wens u verder veel succes met uw werk op hoop dat nog velen van uw arbeid zullen genieten.

Wmr. W. L. te Bandung.”

„Een paar dagen geleden ontving ik uw pakketje met als, inhoud drie boeken, waarvoor ik u hartelijk dank zeg. Zo'n pakketje betekent weer enige dagen van vreugde, want ik houd erg veel van lezen en van

de Welfare zie je niet erg veel lectuur en naar mij verteld werd, wordt het nog veel minder, omdat er niet genoeg lectuur is voor alle troepen en dus gaat de beschikbare lectuur naar de voorposten, hier is geen enkel bezwaar tegen, maar om zelf ook niets meer te ontvangen, vind ik wel heel beroerd en daarom betekent zo'n pakketje heel veel voor mij. En voor mijn kameraden ook, want die hebben de boeken ook al verslonden, boeken maken meestal een hele reis door de troep, want iedereen (op een paar uitzonderingen dan na) snakt naar lectuur. En daarom nogmaals mijn hartelijke dank. Dpl. Sold. W. M. V. te Medan."

Dit zijn er slechts twee uit de vele honderden brieven die we ontvingen over onze boekenzendingen en Meipakketten.

Het is een aansporing, ook onze nieuwe actie tot een succes te maken: Aan het werk voor ons

SINT-NICOLAAS-BOEKENPAKKET.

DEMOBILISATIE

Een taak voor het gehele volk.

De nationale demobilisatiedag op 21 Juni te Utrecht gehouden stelde opnieuw in het licht: hier ligt een taak en een plicht voor het gehele Nederlandse Volk.

Minister President dr. W. Drees stelde dit in zijn algemene toespraak vast en het werd nader uitgewerkt door de Minister van Oorlog mr. W. F. Schokking en de andere sprekers.

Dat door deze en met name door de heer mr. Meijnen, oud-minister van Oorlog en directeur van de A.K.U. wel eens dingen werden gezegd en maatregelen bepleit die buiten de werkelijkheid staan, kan hier als persoonlijk oordeel buiten beschouwing blijven. Er zal b.v. wel uiteenlopend verschil van opvatting bestaan over het in het geding brengen van de vermindering der vrouwenarbeid. Om daarbij over de praktische uitvoerbaarheid maar geheel te zwijgen.

Het gaat er bij het vraagstuk der demobilisatie niet om, bepaalde stokpaardjes van stal te halen en te berijden, nog minder om lapmiddelen aan te geven. Praktische maatregelen zijn nodig, als b.v. een krachtige bevordering van scholing en herscholing. Dit is een belang, niet alleen van de terugkerende militairen, maar ook van land en volk als geheel. Ook dit werd door de heer Meijnen gelukkig duidelijk naar voren gebracht. Moge het door overheid en bedrijfsleven zijn verstaan! En de particuliere organisaties, welke taak is er hier voor hen? Zij moeten stimuleren, steunen, de weg wijzen met raad en daad bijstaan in al die individuele gevallen waar dat nodig blijkt te zijn.

Of anders gezegd en waar het volgens ons op aankomt: zij moeten maatschappelijk werk verrichten. Een taak dus ook voor onze „Humanitas“-afdelingen!

Wij herinneren ons de ongeschoolde jongeman, die na huisbezoek van één onzer medewerkers bij ons terecht kwam. Pas teruggekeerd uit Indonesië dacht hij er over om maar het eerste het beste baantje aan te nemen, ook al omdat ze thuis zijn verdienste nodig hadden. Het belang van scholing in een vak werd hem door ons onder het oog gebracht en hij was er ingankelijk voor. Maar nu een plaats op de scholingscursus voor de branche die hij door z'n werk in Indonesië prefereerde: electriciën. Dat kwam door onze bemiddeling ook spoedig in orde. Onze jonge vriend is nu sedert kort geplaatst als hulp-radio-monteur bij de P. T. T. Spijt van onze raad en medewerking bij de scholing heeft hij niet, integendeel.

Zo is er door samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en particulier maatschappelijk werk de helpende hand te bieden bij de aanpassing aan het burgerleven.

Naar onze opvatting van het gehele maatschappelijk

werk, heeft de overheid daarbij de plicht de meest gunstige materiële voorwaarden te scheppen, zal het bedrijfsleven eveneens krachtig dienen mee te werken en offers te brengen, maar zullen niet minder de Thuisfronten betekenisvolle medewerking hebben te verlenen.

Dus Humanitas-afdelingen kent uw taak en uw plicht, neemt uw aandeel ook in deze arbeid van mens tot mens. B.

Zorg voor de jeugd

Hoe? — Waarom? — Waarheen?

Het antwoord zal deze zomer gegeven worden op de tentoonstelling „Jeugd van Nederland“

Als op 19 Augustus van dit jaar de deuren van het grote RAI-gebouw te Amsterdam opengaan, zal daar op aantrekkelijke en overzichtelijke wijze te zien zijn wat de jeugdzorg voor ons land, voor ons volk betekent.

Voor wie is deze tentoonstelling „Jeugd van Nederland“?

Voor de jeugd zelf?

Ongetwijfeld zal de rijpere jeugd, jongelui van 14—15 jaar en ouder, er veel vinden, dat hun de ogen opent; dat hun mogelijkheden toont, waarvan zij nog niet wisten.

Maar eigenlijk richt de tentoonstelling zich tot allen, die met jeugdzorg te maken hebben. En dat zijn dan werkelijk niet alleen de „vakmensen“, onderwijzers, jeugdleiders, artsen, rechters, sociale werkers en -werksters enz. Deze tentoonstelling wil allereerst spreken tot hen, die in eerste instantie met jeugdzorg te maken hebben: tot de ouders, tot de vaders en moeders.

En wat zal de tentoonstelling nu te vertellen hebben?

Zij wil brede lagen van ons volk doordringen van het grote belang, dat een goede zorg voor de jeugd voor het gehele volk heeft. Zij wil belangstelling wekken en vergroten, juist in deze tijd, nu er groot gevaar bestaat dat de zorg voor de jeugd in het gedrang komt door gebrek aan leiders en geldmiddelen.

De tentoonstelling zal de mogelijkheden laten zien; zij zal uitleggen „waarom“, zij zal vertellen „hoe“, maar ook zal zij zich bezig houden met de vraag „waarheen“? Het gaat er niet om alleen te tonen wat bereikt werd; ernstig en weloverwogen wordt ook de vraag gesteld: „Wat ontbreekt ons?“

De tentoonstelling „Jeugd van Nederland“ wil vooral ook het geheel, de samenhang van jeugdzorg laten zien. Zovelen, die op eigen terrein waardevolle werkers zijn, hebben geen begrip van hetgeen anderen doen en bereiken; van de mogelijkheden, die buiten hun eigen arbeidsveld liggen.

De tentoonstelling is verdeeld in vijf afdelingen, in vijf secties. Het zijn:

1. Het Gezin. 2. Kinderhygiëne. 3. Onderwijs. 4. Kinderbescherming. 5. Vorming buiten schoolverband.

Of het beeld volledig zal zijn? Dat is onmogelijk. Van elk dezer secties zou al een grote tentoonstelling te maken zijn. Belangrijker is, dat er problemen gesteld worden. De opzet is zo, dat ieder die deze tentoonstelling bezoekt, een beeld krijgt van wat jeugdzorg betekent, wat de bedoeling en werkwijze is en van hetgeen ons ontbreekt en waarnaar wij moeten streven.

Tientallen organisaties en zeer velen, die op het terrein van de jeugdzorg werkzaam zijn, werken in nationaal verband aan deze tentoonstelling mede. Zij is dagelijks geopend van 10—17 en van 19—23 uur, des Zondags van 13—17 en 19—23 uur en vindt plaats van 19 Augustus tot 18 September.